

บทที่ 7

การวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผล และการให้ข้อเสนอแนะ

การวิจัยทางการบัญชีภายหลังจากที่นักวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร และกลุ่มตัวอย่างด้วยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งอาจเป็นแบบสอบถาม หรือเป็นแบบ สัมภาษณ์ นักวิจัยต้องนำข้อมูลที่ได้นั้นมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล แปลผลข้อความ หรือการ ตีความข้อมูล เพื่อตรวจสอบผลการวิจัยที่ได้ว่าสามารถตอบคำถามการวิจัย และเป็นไปตาม วัตถุประสงค์การวิจัยหรือไม่ นอกจากนี้จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้ว นักวิจัยต้องอภิปรายผล ข้อมูล และให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัยอื่น หรือผู้อ่านรายงานการวิจัยสามารถนำข้อมูลที่ เกิดขึ้นนี้ไปใช้ประโยชน์ในอนาคต ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัยจะกำหนดใน รายงานการวิจัยบทที่ 4 และสรุปผลผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะจะ ระบุในบทที่ 5 ของรายงานการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย เป็นการจัดระเบียบแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของหลักฐาน หรือข้อมูลที่ได้ออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อหาคำตอบตามความมุ่งหมาย และตามสมมติฐานที่ได้ กำหนดไว้ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของกระบวนการทำการวิจัย ซึ่งการ วิเคราะห์ข้อมูลนั้นจำเป็นจะต้องเข้าใจถึงมาตรวัดที่ใช้วัด ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบ ของการวิจัย สามารถสรุปเป็นด้านใหญ่ๆ 2 ด้าน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สำหรับนิยามของการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

วนิดา วาดีเจริญ, รั้งสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทีฆทรัพย์ (2560) อธิบายว่าข้อมูล (Data) เป็นข้อเท็จจริงที่นักวิจัยได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้อาจจะ เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ หรือเหตุการณ์ ซึ่งได้มาจากการสอบถาม การนับ การวัด การสังเกต หรือการบอกเล่า และอาจจะอยู่ในรูปแบบของข้อความ ตัวเลข ภาพถ่าย คลิปเสียง สัญลักษณ์ต่างๆ หรือวิดีโอ

สุภมาศ อังศุโชติ และชูชาติ พ่วงสมจิตร (2557) อธิบายว่าข้อมูลการวิจัย (Research Data) เป็นข้อมูลของตัวแปรต่างๆ ที่ถูกระบุอยู่ในกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งนักวิจัยได้เก็บ รวบรวม และนำมาวิเคราะห์ เพื่อตอบคำถามให้กับงานวิจัย

Zikmund et al. (2009) ให้ความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) คือ การประยุกต์ใช้เหตุผลและผล เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในรูปแบบที่ง่ายที่สุด

Pandey & Pandey (2015) อธิบายว่าการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การศึกษาเนื้อหาที่ถูกจัดระเบียบเพื่อการค้นหาข้อเท็จจริงตามธรรมชาติ โดยข้อมูลที่ศึกษาจะศึกษาในหลากหลายแง่มุมเพื่อสำรวจข้อเท็จจริงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น

Singh (2006) ระบุว่า การวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การศึกษาเนื้อหาที่มีตารางเพื่อการกำหนดข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ ซึ่งเป็นการแบ่งประเด็นหรือปัจจัยที่มีความซับซ้อนออกเป็น ส่วน และจะนำมาวิเคราะห์รวมกันตามวัตถุประสงค์ในการตีความ

Tavakoli (2012) กำหนดว่าการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นกระบวนการในการลด และจัดการขนาดข้อมูล ทำการสรุปข้อมูลโดยการค้นหารูปแบบ และวิธีการในการวิเคราะห์ทางสถิติ

สรุป การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการนำข้อมูลดิบ (Raw data) ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้เป็นสารสนเทศ (Information) โดยการแปลงค่าข้อมูลดิบ ซึ่งนักวิจัยต้องทำการตรวจสอบข้อมูลดิบและจัดระเบียบข้อมูล โดยต้องอาศัยความรู้ และหลักการทางสถิติเพื่อให้เป็นสารสนเทศที่ถูกต้อง และเชื่อถือได้

นักวิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากประชากรและกลุ่มตัวอย่างมาทำการวิเคราะห์ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องการ และแม่นยำจะทำให้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์มีความถูกต้อง และเป็นจริง อย่างไรก็ตาม ความซับซ้อนในการวิเคราะห์ข้อมูลขึ้นอยู่กับคำถามการวิจัย และวัตถุประสงค์การวิจัยที่นักวิจัยได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่นักวิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมมานั้น นักวิจัยต้องนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษา ซึ่งวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

1. เพื่ออธิบายข้อมูลในกิจกรรมต่างๆ ที่นักวิจัยดำเนินการ ซึ่งต้องสามารถระบุประเด็นสำคัญได้
2. เพื่อสร้างมาตราส่วนการวัด สำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณนักวิจัยควรสร้างสเกลการวัดที่ชัดเจน
3. เพื่อการสร้างความสัมพันธ์เชิงประจักษ์ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลต้องระบุความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล โดยนักวิจัยไม่สามารถคาดเดาได้ว่าผลที่ได้นั้นข้อมูลจะมีความสัมพันธ์กัน นักวิจัยต้องใช้การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบ

4. เพื่อการทำนาย โดยนักวิจัยต้องอธิบาย และแสดงการคาดการณ์ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ
5. เพื่อแสดงข้อมูลที่แท้จริงของเนื้อหาในบริบท
6. เพื่อการทำความเข้าใจความหมายของข้อมูล
7. เพื่อให้ให้นักวิจัยให้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ
8. เพื่อแสดงคุณค่าของผลการวิจัย

หลักการวิเคราะห์ข้อมูล

หลักการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดระเบียบข้อมูล (Data organizing) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาจัดเป็นหมวดหมู่อย่างมีระบบและข้อมูลอยู่ในสภาพที่พร้อมจะนำไปวิเคราะห์
2. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการจัดระเบียบข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการเลือกใช้เทคนิคต่างๆ ในการวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล หรือระดับของข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือสมมติฐานการวิจัย
3. การนำเสนอข้อมูล (Data display) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมานำเสนอในรูปแบบของตาราง แผนภูมิ แผนภาพ หรือบรรยายลักษณะของข้อมูลที่ได้
4. การสรุปผล ตีความและตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิเคราะห์ข้อมูล (Conclusion, Interpretation and verification) เป็นกระบวนการในการสรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ นักวิจัยต้องตรวจสอบว่าข้อสรุปที่ได้มีความถูกต้องแม่นยำและน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

ประเภทของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยสามารถแบ่งสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) เป็นสถิติที่นำมาใช้ในการบรรยายของสิ่งที่ศึกษา ผลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นเฉพาะของกลุ่มที่ศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปทำนายค่าของกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และร้อยละ (Percentage)

2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential statistics) เป็นสถิติที่นำมาใช้สรุป หรือประมาณค่า ประชากรโดยอาศัยหลักการความน่าจะเป็น ซึ่งทำการสรุปอ้างอิงไปสู่คุณลักษณะของประชากร ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์

หลักการเลือกใช้สถิติ

การเลือกใช้สถิติสำหรับงานวิจัยมีหลักการ 4 ประการ ดังนี้

1. การพิจารณาสมมติฐานการวิจัย กล่าวคือ สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการวิจัย เช่น การทดสอบความแตกต่างของข้อมูล อาจใช้สถิติการทดสอบค่าซี (Z-test) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) หรือการทดสอบความสัมพันธ์สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson' product moment correlation)

2. การพิจารณาลักษณะของข้อมูล กล่าวคือ ข้อมูลมีลักษณะอยู่ในมาตรวัดใด ซึ่งมาตรานี้จะเป็นตัวบ่งชี้ในการเลือกใช้สถิติสำหรับการวิจัย เช่น ข้อมูลอยู่ในมาตรวัดเรียงอันดับ ต้องใช้สถิติทดสอบไคสแควร์

3. การพิจารณาจำนวนตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา กล่าวคือ พิจารณาตัวแปรอิสระ เนื่องจากตัวแปรอิสระจะเป็นตัวกำหนดสถิติที่ใช้ในการวิจัย เช่น ตัวแปรอิสระมี 3 ด้าน จัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มสถิติที่ใช้ อาจเป็นการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

4. การพิจารณาข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ กล่าวคือ สถิติในการวิจัยที่นำมาใช้ มักมี ข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการนำสถิติมาใช้ เช่น สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple linear regression) มีข้อตกลงหรือเงื่อนไขเบื้องต้น คือ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามข้อมูลต้อง อยู่ในระดับมาตราอัตราภาคชั้น (Interval) ขึ้นไป ตัวแปรทุกตัวข้อมูลต้องมีการแจกแจงปกติ ต้องไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมากกว่า 2 ตัวขึ้นไป และข้อมูลต้องไม่มีความสัมพันธ์กัน

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แหล่งทุติยภูมิและแหล่งปฐมภูมิ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ เป็นการวิเคราะห์ชุด ข้อมูลที่เกิดขึ้นโดยบุคคลอื่นเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลไว้แล้ว ซึ่งใช้การตีความ การสรุปความ แตกต่างระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ที่เพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม กระบวนการในการวิเคราะห์ ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมียังขาดวรรณกรรมที่ชัดเจน (Johnston, 2014) สำหรับการวิเคราะห์

ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ นำข้อมูลมาทำการลงรหัสหรือตัวเลขเพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล เป็นการตรวจสอบรายการที่ปรากฏอยู่ในเครื่องมือการวิจัยว่ามีความครบถ้วนหรือไม่ หากในกรณีที่ข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ นักวิจัยจำเป็นต้องตัดข้อมูลฉบับนั้นทิ้งไปหากการเก็บรวบรวมข้อมูลมีจำนวนที่มากพอ เช่น แบบสอบถามฉบับที่ 21 ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมาไม่ครบถ้วนทุกข้อ นักวิจัยพิจารณาว่าตัดข้อมูลฉบับที่ 21 ทิ้งหรือไม่โดยคำนึงถึงความเพียงพอของข้อมูลเป็นสำคัญ

2. การลงรหัส เป็นการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปของตัวเลข เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปวิเคราะห์ หรือประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์ เช่น ข้อคำถามเพศ มีการแบ่งเป็นเพศชายและเพศหญิง นักวิจัยแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปตัวเลขเป็น 1 คือเพศชาย และ 2 คือเพศหญิง

3. การบันทึกข้อมูล เป็นการนำข้อมูลที่ผ่านการลงรหัสแล้ว ไปบันทึกข้อมูลและนำไปประมวลผลในการวิเคราะห์ข้อมูล การบันทึกข้อมูลทั่วไปมักใช้คำว่า การคีย์ข้อมูล

4. การเรียกใช้โปรแกรมในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยส่วนใหญ่แล้วนักวิจัยมักเลือกใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการวิเคราะห์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปที่นิยมนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น โปรแกรม SPSS โปรแกรม LISREL หรือโปรแกรม AMOS

5. การเลือกใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยต้องเลือกสถิติที่เหมาะสม เพื่อให้ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยสถิติที่นิยมใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท คือ 1) สถิติเชิงบรรยาย ซึ่งเป็นสถิติที่นักวิจัยนำมาใช้เพื่อบรรยายคุณลักษณะของข้อมูล ดังนั้น การจะนำสถิติใดมาใช้ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลเป็นสำคัญว่าข้อมูลนั้นๆ มีระดับการวัดรูปแบบใด และ 2) สถิติเชิงอ้างอิง ซึ่งเป็นสถิติที่คำนวณจากกลุ่มประชากรแล้วสรุปอ้างอิงไปยังกลุ่มประชากร โดยการใช้สถิตินี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลว่าระดับการวัดของตัวแปรเป็นอย่างไร ดังนั้น นักวิจัยที่นำสถิติอ้างอิงมาวิเคราะห์ข้อมูลต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้ (สุมินทร เบ้าธรรม, 2558)

5.1 ระดับความสำคัญของสถิติ (Level of significance) ซึ่งเป็นข้อผิดพลาดเนื่องจากข้อมูลไม่ตรงกับประชากร ดังนั้น นักวิจัยต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับ “ระดับนัยสำคัญทางสถิติ” ซึ่งเป็นผลของการศึกษาที่ไม่ตรงกับข้อมูลของประชากร สำหรับการวิจัยทางทฤษฎีจะมีระดับที่ 0.5 คือ สามารถผิดพลาดในการอธิบายประชากรได้ไม่เกินร้อยละ 5

5.2 ลักษณะของสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Types of hypothesis) ซึ่งสมมติฐานที่นักวิจัยกำหนดไว้ต้องมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง หรือต้องการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร

5.3 ประเภทของกลุ่ม (Types of data) นักวิจัยต้องพิจารณาประเภทของข้อมูล คือ เป็นข้อมูลเป็นประเภทกลุ่มหรือเป็นประเภทต่อเนื่อง ซึ่งการพิจารณาประเภทข้อมูลมี เหตุผลคือการเลือกใช้สถิติแต่ละประเภคนั้นมักมีเงื่อนไขเกี่ยวกับประเภทของข้อมูลมาเกี่ยวข้อง

ตารางที่ 7.1 เกณฑ์การเลือกใช้สถิติเชิงบรรยาย

สถิติ	มาตรวัดของตัวแปร			
	นามบัญญัติ	จัดอันดับ	ช่วง	อัตราส่วน
การวัด แนวโน้มเข้าสู่ ส่วนกลาง	-ฐานนิยม	-ฐานนิยม -มัธยฐาน	-ฐานนิยม -มัธยฐาน -ค่าเฉลี่ย	-ฐานนิยม -มัธยฐาน -ค่าเฉลี่ย -ค่ากลางเรขาคณิต -ค่ากลางฮาร์โมนิก
การวัด การกระจาย		-พิสัย -พิสัยควอไทล์ -ส่วนเบี่ยงเบนคลอไทล์	-พิสัย -พิสัยควอไทล์ -ส่วนเบี่ยงเบนคลอไทล์ -ส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ย -ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน -ความแปรปรวน	-พิสัย -พิสัยควอไทล์ -ส่วนเบี่ยงเบนคลอไทล์ -ส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ย -ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน -ความแปรปรวน
การวัด ความสัมพันธ์		-สหสัมพันธ์อันดับที่ ของ Spearman	-สหสัมพันธ์แบบ Pearson -การวิเคราะห์การ ถดถอย	-สหสัมพันธ์แบบ Pearson -การวิเคราะห์การถดถอย

ที่มา (สุมินทร เบ้าธรรม, 2558)

ตารางที่ 7.2 เกณฑ์การเลือกใช้สถิติเชิงบรรยาย

สถิติ	มาตรวัดของตัวแปร			
	นามบัญญัติ	จัดอันดับ	ช่วง	อัตราส่วน
การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม				
-Chi-square	ตัวแปรตาม			
-t-test			ตัวแปรตาม	ตัวแปรตาม
การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม				
-Chi-square	ตัวแปรตาม	ตัวแปรตาม		
-t-test			ตัวแปรตาม	ตัวแปรตาม
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลุ่ม 2 ตัวแปร				
-Chi-square	ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม			
-Spearman rank correlation coefficient		ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม		
-Kendall rank correlation coefficient		ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม		
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่อเนื่อง 2 ตัวแปร				
-Pearson product moment correlation			ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม
-Simple linear regression analysis			ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรกลุ่มมากกว่า 2 ตัวแปร				
-Chi-square	ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม			
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่อเนื่องมากกว่า 2 ตัวแปร				
-Partial correlation			ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม
-Multiple linear regression analysis			ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม

ทีมา (สุมินทร เป้าธรรม, 2558)

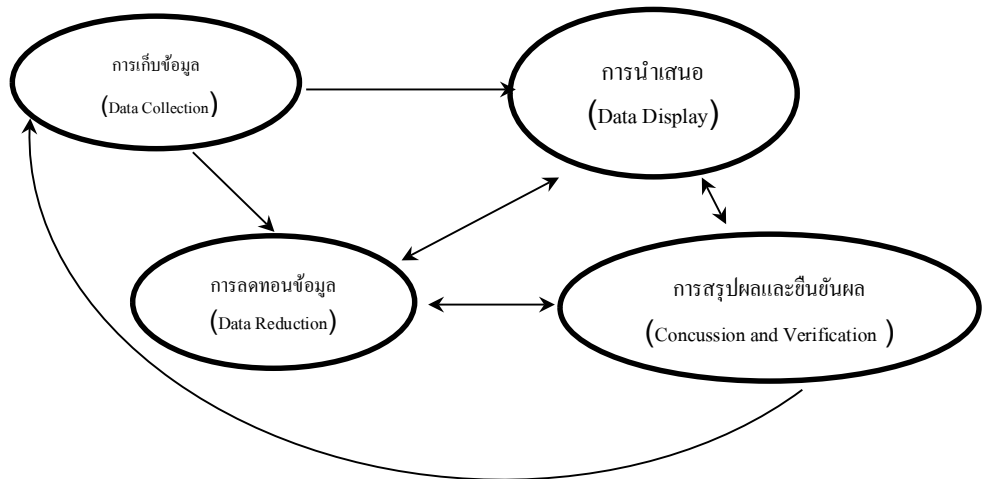
แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยที่นักวิจัยต้องดำเนินการภาคสนาม เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มคน สังคม หรือชุมชนที่ให้ข้อมูลที่มีความหมายร่วมกัน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้รับและนำมาเชื่อมโยงปรากฏการณ์ที่ศึกษา สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพไม่มีขั้นตอนการวิจัยที่ชัดเจนทั้งกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล ซึ่งทั้งหมดขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์ของนักวิจัยเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะเกิดเหตุการณ์ขึ้นได้ดังนี้

1. การลดทอนข้อมูล (Data reduction) นักวิจัยเป็นผู้ตัดสินใจว่าข้อมูลที่ทำการเก็บรวบรวมนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับอะไร ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูลควรเป็นเมื่อไหร่ และจะถามรวมเป็นกลุ่มคนจำนวนมากได้หรือไม่ ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจึงมักมีประเด็นการลดทอนข้อมูลเข้ามาเกี่ยวข้อง มีการเพิ่มหรือลดข้อมูลตลอดเวลา เพื่อมุ่งหาข้อมูลที่มีความน่าสนใจจนกระทั่งทำการสรุปผลข้อมูล

2. การนำเสนอข้อมูล (Data display) นักวิจัยต้องเลือกการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์หรือการสังเกต โดยการนำเสนอข้อมูลให้เห็นเกี่ยวกับวิธีการที่นักวิจัยลงสู่ภาคสนาม และนักวิจัยพบเจอปรากฏการณ์อะไรบ้าง ซึ่งเรียงลำดับการเกิดขึ้นก่อนและหลังเนื้อหา นอกจากนี้ การนำเสนอต้องอธิบายว่าทำไมเป็นเช่นนั้น เพื่อจะนำมาเชื่อมโยงสู่การวิเคราะห์ผลและการสรุปผลข้อมูล

3. การสรุปผลและยืนยันผล (Conclusion and verification) นักวิจัยเมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หรือการสังเกตจากผู้ให้ข้อมูลแล้ว ต้องนำข้อมูลเหล่านั้นมาสังเคราะห์เรื่องราวเพื่อให้ได้ปรากฏการณ์ที่ชัดเจนในสิ่งที่ศึกษา โดยนำข้อมูลนั้นมาปะติดปะต่อ เรียบเรียง และตรวจสอบเพื่อทำการยืนยันผลข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย ทั้งนี้ งานวิจัยคุณภาพมักมีการตรวจสอบการสรุปผลข้อมูลที่ได้ด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้าเพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

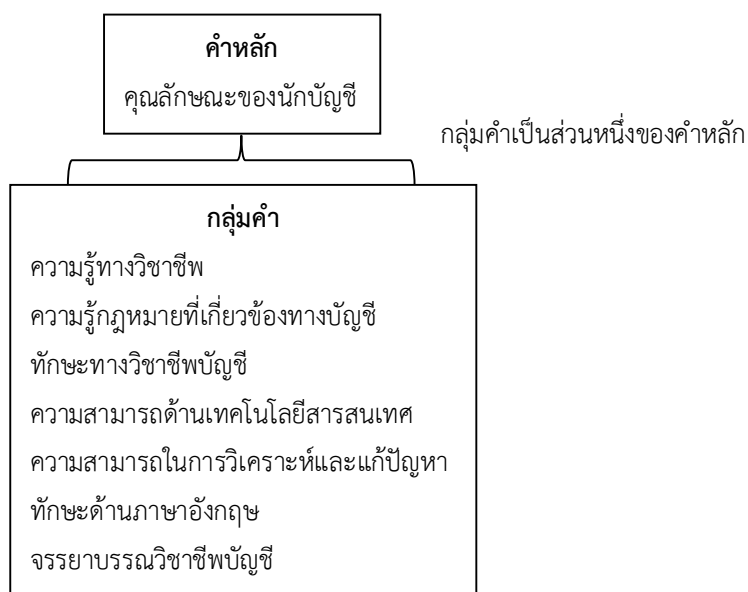
ภาพที่ 7.1 ความเชื่อมโยงในกระบวนการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
ที่มา (Miles & Huberman (1994) อ้างใน สุมินทร เบ้าธรรม, 2558)

เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลเชิงลึกและมีขนาดใหญ่ ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลจึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่นักวิจัยจะสามารถวิเคราะห์ได้ทันที ดังนั้นนักวิจัยอาจต้องใช้เทคนิควิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

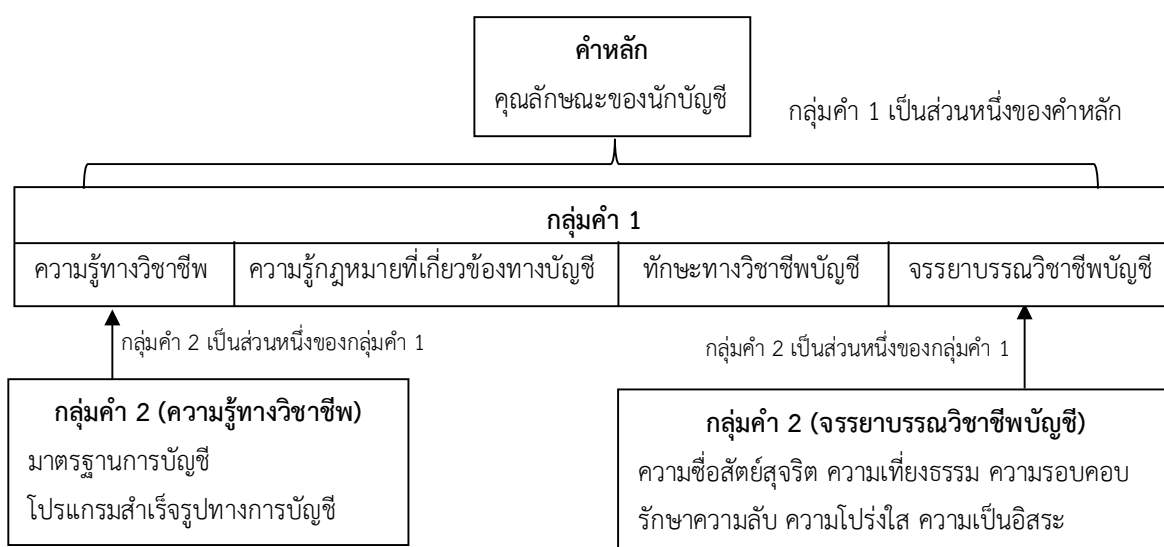
1. การจำแนกชนิดของข้อมูล (Typologies) นักวิจัยเมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วต้องจัดระบบข้อมูลโดยใช้หลักเกณฑ์ในการจำแนกข้อมูลซึ่งสามารถแบ่งได้ 2 ประเภทต่อไปนี้

1.1 การจำแนกข้อมูลระดับจุลภาค ซึ่งสามารถแบ่งเป็นการวิเคราะห์คำหลัก (Domain analysis) กับการวิเคราะห์สารระบบ (Taxonomy analysis) โดยการวิเคราะห์คำหลัก นักวิจัยทำการจัดกลุ่มคำออกเป็นชุดซึ่งให้อยู่ภายใต้คำของอีกชุด อย่างไรก็ตาม คำดังกล่าวต้องครอบคลุมคำในชุดนั้นๆ นั่นคือคำที่นำมาใช้ในการจัดกลุ่มต้องมีความสัมพันธ์กันบางอย่างดังภาพ ต่อไปนี้

ภาพที่ 7.2 แสดงการจำแนกข้อมูลระดับจุลภาคโดยการวิเคราะห์คำหลัก

คำหลักและกลุ่มคำจะเห็นได้ว่ามีความสัมพันธ์กันโดยกลุ่มคำจะเป็นส่วนหนึ่งของคำหลัก ดังนั้น คำหลักจะเปรียบเสมือนตัวแปร และกลุ่มคำเปรียบเสมือนองค์ประกอบที่ระบุอยู่ในงานวิจัยเชิงปริมาณ สำหรับการจำแนกข้อมูลโดยการวิเคราะห์สารระบบ นักวิจัยต้องพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคำย่อยด้วยกัน และคำหลักในภาพรวม โดยการจำแนกข้อมูลด้วยวิธีการนี้จะมีความซับซ้อนมากกว่าการจำแนกข้อมูลด้วยการวิเคราะห์คำหลักดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 7.3 แสดงการจำแนกข้อมูลระดับจุลภาคโดยการวิเคราะห์สารระบบ

การจำแนกข้อมูลระดับจุลภาคโดยการวิเคราะห์สารระบบจะเห็นได้ถึง ความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างคำหลัก และกลุ่มคำ โดยนักวิจัยต้องมีความคิดเชิงระบบ และสามารถจัดการความคิดได้ดีจะวิเคราะห์สารระบบได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

1.2 การจำแนกข้อมูลระดับมหภาค นักวิจัยต้องวิเคราะห์ข้อมูลตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (Even analysis) ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นการวิเคราะห์เหตุการณ์แบบอิงทฤษฎีกับการวิเคราะห์เหตุการณ์แบบไม่อิงทฤษฎี โดยการวิเคราะห์เหตุการณ์แบบอิงทฤษฎี นักวิจัยต้องยึดแนวคิดเป็นกรอบสำคัญในการจำแนก อาทิ พฤติกรรมที่กระทำในช่วงเวลานั้นยาวนานหรือต่อเนื่อง เกิดขึ้นกับคนหลายคนหรือเฉพาะบุคคล พฤติกรรมที่แสดงออกมามีความหมายเชิงบวกหรือเชิงลบ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับเหตุการณ์ ความเชื่อมโยงระหว่างบุคคลในสังคม สถานการณ์หรือสภาพการณ์ ซึ่งการแบ่งชนิดข้อมูลลักษณะนี้สามารถช่วยนักวิจัยในการตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลได้ อย่างไรก็ตาม สำหรับการวิเคราะห์เหตุการณ์แบบไม่อิงทฤษฎี นักวิจัยสามารถวิเคราะห์โดยพิจารณาความเหมาะสมซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักวิจัย เช่น การจำแนกนักบัญชีออกเป็นกลุ่ม อาจได้เป็น ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA) ผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax auditor) และผู้ตรวจสอบภายใน (Internal auditor) โดยจะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์เหตุการณ์แบบไม่อิงทฤษฎีเป็นการจำแนกข้อมูลที่ง่ายกว่าการวิเคราะห์เหตุการณ์แบบอิงทฤษฎี

2. การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ (Constant comparison) นักวิจัยต้องนำข้อมูลมาเปรียบเทียบเป็นปรากฏการณ์ซึ่งมีวิธีการ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นักวิจัยจำแนกเหตุการณ์โดยแต่ละเหตุการณ์ให้แบ่งแยกเป็นประเด็น เช่น เหตุการณ์ คือ พฤติกรรมนักบัญชีระหว่างการปฏิบัติงาน ซึ่งนักวิจัยสามารถแบ่งประเด็นเป็น พฤติกรรมอะไร กิจกรรมอะไร มีความหมายอย่างไร การมีส่วนร่วมเป็นใคร มีความสัมพันธ์อย่างไร และสภาพแวดล้อมเกิดขึ้นที่ไหน

ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบเหตุการณ์หลังจากที่นักวิจัยนำเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์มาเขียนลงในตาราง นักวิจัยทำการเปรียบเทียบเหตุการณ์และสรุปโดยการจดบันทึกเป็นข้อสรุปย่อๆ

ขั้นตอนที่ 3 นักวิจัยประมวลผลข้อมูลแต่ละประเด็นเข้าด้วยกัน โดยการเปรียบเทียบลักษณะที่เหมือนกันและที่แตกต่างกันแล้วจึงเขียนสรุปความเชื่อมโยงของข้อมูลเหตุการณ์ซึ่งจะทำให้เกิดความสัมพันธ์และเป็นแนวคิดย่อๆ

ขั้นตอนที่ 4 นักวิจัยกำหนดลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันให้ชัดเจนโดยการขยายการเปรียบเทียบกับเหตุการณ์อื่นๆ

3. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Component analysis) นักวิจัยต้องวิเคราะห์คุณสมบัติที่เหมือนกัน และแตกต่างกันของข้อมูล และนำมาสรุปให้ความหมาย โดยกระบวนการในการวิเคราะห์ส่วนประกอบมี 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อแยกเป็นส่วนประกอบตามคุณสมบัติของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์แยกส่วนประกอบแต่ละชุดพิจารณาว่าสามารถนำมาเปรียบเทียบได้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 3 จัดบันทึกชื่อข้อมูลและส่วนประกอบโดยการแยกชุดข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำตารางเปรียบเทียบคุณสมบัติของข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 เปรียบเทียบคุณสมบัติของข้อมูลทั้งหมดตามส่วนประกอบ ซึ่งนักวิจัยต้องพิจารณาความเหมือน และความแตกต่างแล้วจึงนำมาสร้างเป็นข้อสรุป

4. การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic induction) นักวิจัยต้องใช้การตีความในการสร้างข้อสรุปข้อมูลจากข้อมูลที่เป็นนามธรรม สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพทั้งหมดจะใช้การวิเคราะห์สรุปอุปนัย โดยข้อมูลได้มาจากการจัดบันทึกภาคสนามที่นักวิจัยได้บันทึกไว้อย่างละเอียด การวิเคราะห์สรุปข้อมูลที่ได้เกิดจากการวิเคราะห์จำแนกข้อมูลและการวิเคราะห์ส่วนประกอบของข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร โดยนักวิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งใช้การวิเคราะห์ความถี่ของคำหรือข้อความที่ระบุในเอกสารโดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นักวิจัยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสาร เช่น เอกสารอะไรหรือเอกสารประเภทใดที่นำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 การวางโครงสร้างเนื้อหาสาระเพื่อจัดระบบในการจำแนกคำหรือข้อความ ซึ่งคำหรือข้อความต้องพิจารณาถึงความสอดคล้องของปัญหา วัตถุประสงค์ของตัวแปรที่ศึกษา และความครอบคลุมในเนื้อหาสาระ โดยนักวิจัยต้องจำแนกเนื้อหา และทำการลงรหัส

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์โดยนับความถี่ของคำหรือข้อความ

ขั้นตอนที่ 4 ทำการสรุปข้อมูลที่จำแนกได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแปลงข้อมูลดิบที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลให้อยู่ในรูปของผลลัพธ์ และนำมาแปลความเพื่อสรุปผลตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

การนำเสนอผลการวิจัย นักวิจัยสามารถกระทำได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับข้อมูล และลักษณะของการวิจัย ทั้งนี้การนำเสนอผลการวิจัยมักจะมีรูปแบบ ดังนี้

1. การนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยาย
2. การนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตาราง ซึ่งนักวิจัยต้องการนำเสนอข้อมูลให้มีระบบและให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ
3. การนำเสนอข้อมูลโดยใช้แผนภูมิ เช่น แผนภูมิรูปภาพ (Pictogram) แผนภูมิแท่ง (Histogram) และแผนภูมิเส้น (Line graphs)

การแปลความหมายข้อมูล

ข้อมูลการวิจัยที่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนั้น นักวิจัยต้องนำผลที่ได้มาแปลความหมาย เพื่ออธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลที่ได้จากการวิเคราะห์ให้มีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์การวิจัยและเพื่อให้ง่ายต่อผู้อ่านงานวิจัย นักวิจัยส่วนใหญ่จึงเลือกใช้ตารางในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในทันที และเมื่อจบตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูลชุดหนึ่งๆ ก็จะแปลความหมายของข้อมูลๆ นั้นได้ตารางทันที ทั้งนี้ การแปลผลข้อมูลต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นสำคัญ ซึ่งนักวิจัยต้องอธิบายแปลผลการวิจัยให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังแสดงตารางที่ 7.3

ตารางที่ 7.3 แสดงการแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	14	8.14
หญิง	158	91.86
รวม	172	100.00

จากตารางที่ 7.3 แสดงข้อมูลทั่วไปจำแนกตามเพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 91.86 และเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 8.14

ตารางที่ 7.4 แสดงการแปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารธนาคาร

ทัศนคติของผู้บริหารธนาคาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
<u>ด้านการสอบทานการตรวจสอบภายใน</u>			
1. การสอบทานงานการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	4.44 ²	0.60	มาก
2. การสอบทานการใช้เครื่องมือและรูปแบบที่เหมาะสม	4.38 ³	0.66	มาก
3. การสอบทานข้อบกพร่องของการตรวจสอบ	4.37	0.59	มาก
4. การสอบทานเอกสารทางการบัญชี เพื่อความถูกต้องและครบถ้วน	4.52 ¹	0.60	มากที่สุด
5. การสอบทานแผนงานการตรวจสอบ	4.44 ²	0.65	มาก
รวม	4.43	0.62	มาก

จากตาราง 7.4 พบว่า ผู้บริหารธนาคารคิดว่าการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในมีความสำคัญในด้านการสอบทานการตรวจสอบภายใน โดยการสอบทานเอกสารทางการบัญชีเพื่อความถูกต้องและครบถ้วน อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.52) รองลงมา คือ การสอบทานงานการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และการสอบทานแผนงานการตรวจสอบ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.44) และการสอบทานการใช้เครื่องมือและรูปแบบที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.38)

การแปลความหมายของข้อมูลในตารางที่ 7.4 ซึ่งค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ที่เกิดขึ้นได้มาจากการกำหนดเกณฑ์วัดระดับความสำคัญโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ และกำหนดระดับคะแนนการวัดแบบอันตรภาคชั้น (Interval scale) เป็นการกำหนดข้อความที่สามารถแปลความหมายได้ คือ

เห็นด้วยมากที่สุด	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยมาก	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยปานกลาง	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยน้อย	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1

การแปลความหมายระดับคะแนนได้แปลผลทัศนคติของผู้บริหารธนาคาร โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับเห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

การสรุปผลการวิจัย (Conclusions)

การสรุปผลการวิจัย เป็นส่วนสุดท้ายของงานวิจัยที่นักวิจัยต้องนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเขียนสรุปโดยย่อ ซึ่งการสรุปนี้จะแสดงให้เห็นความคิด และการสังเคราะห์ความคิดของนักวิจัยในการเชื่อมโยงประเด็น และผลการวิจัยที่สำคัญเข้าด้วยกัน เพื่อให้เห็นว่าข้อค้นพบหรือคำตอบที่ได้จากการพิสูจน์ด้วยการวิจัยมีความสอดคล้องกับประเด็นการวิจัยอย่างไร ทั้งนี้ในการสรุปผลการวิจัย นักวิจัยเขียนสรุปเฉพาะส่วนที่สำคัญแต่ต้องครอบคลุมเนื้อหาทุกส่วน

การเขียนสรุปผลการวิจัยเป็นเรื่องยากสำหรับนักวิจัยมือใหม่ เนื่องจากผู้อ่านรายงานการวิจัยมีประสบการณ์ในการวิจัย และมีความรู้ในสิ่งที่นักวิจัยทำการศึกษาที่หลากหลาย อีกทั้งการเขียนสรุปผลการวิจัยที่ต้องแสดงความเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าไว้ด้วยกันเพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงภาพรวมที่สัมพันธ์กันทั้งหมดของการวิจัยโดยใช้ความสามารถในการสังเคราะห์ข้อมูลของนักวิจัย ซึ่งการแสดงความคิดหรือการสังเคราะห์ข้อมูลของนักวิจัยเป็นการขับเคลื่อนให้ผู้อ่านงานวิจัยเกิดความประทับใจในงานวิจัย เกิดมุมมองใหม่และทำให้ผู้อ่านงานวิจัยเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการนำไปประยุกต์ใช้กับผู้อ่านได้

เทคนิคการเขียนสรุปผลการวิจัย

การเขียนข้อสรุปการวิจัยทางการบัญชี นักวิจัยต้องใช้ความคิด และการสังเคราะห์ความคิดเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน และเชื่อมโยงกันของการวิจัย ดังนั้น นักวิจัยต้องมีเทคนิคหรือกลยุทธ์การเขียนข้อสรุปผลการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้นักวิจัยมีแนวทางในการเขียนข้อสรุปที่เป็นระบบโดยรายละเอียดมีดังนี้

1. ให้นักวิจัยในทีมหรือบุคคลอื่นช่วยอ่านข้อสรุปที่เขียน โดยการตั้งคำถามว่า “เป็นเช่นนี้ใช่หรือไม่” หรือ “ทำไมใครๆ ถึงต้องสนใจการวิจัยนี้” โดยนักวิจัยต้องไตร่ตรองคำถามนั้น
2. นักวิจัยย้อนกลับไปบทนำการวิจัยเพื่อตรวจสอบดูความเป็นมาหรือปัญหาการวิจัย เพื่อให้การเขียนข้อสรุปผลการวิจัยที่เกิดขึ้นนั้นมีข้อพิสูจน์หรือข้อค้นพบเชื่อมโยงกับความ เป็นมา หรือปัญหาการวิจัยหรือไม่

3. หากนักวิจัยไม่ย้อนกลับไปบทนำการวิจัย นักวิจัยสามารถใช้วิธีการอื่น เช่น การสรุปประเด็นหลักจากสิ่งที่ศึกษาได้ นำมาเขียนเป็นข้อสรุปผลการวิจัย
4. การเขียนข้อสรุปผลการวิจัยให้เขียนในรูปแบบการสังเคราะห์ไม่ใช่การสรุป โดยเขียนให้สั้น และใช้ข้อความไม่ซ้ำกับที่นักวิจัยเขียนไว้ในบทนำ
5. การเขียนให้เขียนข้อความที่ชัดเจนหรือคำที่กระตุ้นความสนใจ
6. ประโยคสุดท้าย นักวิจัยต้องเขียนเสนอแนวทางปฏิบัติหรือแนวทางการแก้ปัญหา หรือคำถามบางคำถามเพื่อนำไปสู่การวิจัยในอนาคตของผู้สนใจ
7. ควรแนะนำแนวคิดใหม่หรือหัวข้อย่อยในการเขียนสรุปผลการวิจัย
8. การเขียนสรุปผลการวิจัยที่สะท้อนความเป็นตัวตนของนักวิจัย

ข้อผิดพลาดทั่วไปในการเขียนสรุปผลการวิจัย

การเขียนสรุปผลการวิจัยเป็นที่ทราบว่าการเขียนมีความยาก และนักวิจัยมักเขียนผิดพลาด ซึ่งโดยทั่วไปข้อผิดพลาดในการเขียนสรุปผลการวิจัยที่พบเจอบ่อยครั้งมี 6 ประการ ซึ่งนักวิจัยต้องหลีกเลี่ยงในการเขียนสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การเขียนสรุปผลการวิจัยที่อ่อนแอ ซึ่งการเขียนอ่อนแอจะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพที่ลดลงและยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถของนักวิจัย รวมทั้งจะทำให้ผู้อ่านรายงานการวิจัยรู้สึกผิดหวังกับงานวิจัย
2. การเขียนสรุปผลการวิจัยอย่างกะทันหัน เช่น การเขียนสรุปผลการวิจัยแบบส่วนเดียว หรือครึ่งๆ กลางๆ ซึ่งสิ่งนี้นักวิจัยควรกระทำคือการเขียนให้ครอบคลุมและให้เกิดความสมบูรณ์ของข้อมูล
3. หลีกเลี่ยงการเขียนสรุป ซึ่งการเขียนสรุปโดยไม่มี การสังเคราะห์จะทำให้งานวิจัยอ่อนด้อย
4. การให้ข้อมูลใหม่ ซึ่งเขียนสรุปเฉพาะที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยรวมทั้งข้อค้นพบและข้อโต้แย้ง
5. การเขียนที่มีจุดเน้นหรือการนำข้อมูลอื่นมาเขียนโดยไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
6. ขาดความยาวที่เหมาะสม การเขียนสรุปผลการวิจัยจะเขียนสรุปสองหรือสามประโยคถือว่าน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อการสรุปภาพรวมของงานวิจัยได้ การเขียนอย่างน้อยหนึ่งย่อหน้าและต้องเขียนให้ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญ

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย (Discussions) เกิดขึ้นหลังจากที่นักวิจัยได้มีการวิเคราะห์ และแปลความหมายของข้อมูล ถือเป็นขั้นตอนที่นักวิจัยถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการวิจัยให้กับผู้อื่นได้รับทราบ โดยแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างผลการวิจัย หลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความเชื่อมโยงกับสมมติฐานการวิจัย และประเด็นคำถามการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย นักวิจัยต้องอธิบายผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการให้เหตุผล และผลรวมทั้ง หลักฐานต่างๆ มาใช้ในการอ้างอิงเพื่อสนับสนุนคำตอบที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยไม่มีอคติ เพราะจะทำให้งานวิจัยให้ข้อค้นพบที่ไม่เป็นจริง อย่างไรก็ตาม หากผลการวิจัยของนักวิจัยที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ตรงตามสิ่งที่ได้ทบทวนวรรณกรรม นักวิจัยต้องใช้ความสามารถของตนในการให้เหตุผลต่อผลการวิจัยที่ได้ด้วยตนเอง

การอภิปรายผลการวิจัยถือเป็นขั้นตอนสำคัญ เนื่องจากเป็นกระบวนการประเมินผลการวิจัยว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือและเป็นจริง ซึ่งเป็นความท้าทายสำหรับนักวิจัยที่ได้แสดงทักษะเชิงวิพากษ์และใช้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลให้ผู้อ่านงานวิจัยได้เข้าใจง่าย

ความหมายของการอภิปรายผลการวิจัย

จักรกฤษณ์ โปตาพล (2556) การอภิปรายผลการวิจัย หมายถึง การอธิบายผลการวิจัย เพื่อแสดงให้เห็นว่าผลลัพธ์การวิจัยสอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่นในประเด็นใด และหากไม่สอดคล้องนักวิจัยต้องหาเหตุผลจากเอกสารต่างๆ มาอธิบายหรืออาจเป็นเหตุผลส่วนตัวของนักวิจัย

สาธิต เชื้ออยู่นาน (2560) การอภิปรายผลการวิจัย หมายถึง การตีความผลการวิจัยที่มีความเชื่อมโยงกันของคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการตีความของผลการวิจัย

สรูป การอภิปรายผลการวิจัย คือ การตีความข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีความเชื่อมโยงกับคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตการอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยทางการบัญชี นักวิจัยจะต้องนำเสนอผลการวิจัยหรือข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยว่าสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนสมมติฐานการวิจัย โดยในการอภิปรายผลการวิจัย นักวิจัยต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง รอบคอบและต้องใช้ตรรกะ นอกจากนี้ นักวิจัยต้อง

แสดงให้เห็นถึงความสามารถในข้อค้นพบว่ามี ความเข้าใจในงานวิจัยอย่างลุ่มลึก การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้อง กระชับเพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยสามารถเข้าใจตรงกับสมมติฐานการวิจัย

แนวทางการเขียนอภิปรายผลการวิจัย

การเขียนอภิปรายผลการวิจัยทางการบัญชี ซึ่งการเขียนควรให้เสร็จภายใน 6-7 ย่อหน้า โดยในแต่ละย่อหน้าไม่ควรมากกว่า 200 คำ ซึ่งในการใช้คำแต่ละย่อหน้าไม่ควรซ้ำกัน และโดยทั่วไปการเขียนจะประกอบด้วย 3 ย่อหน้า (Onersanli, Selcuk Erdem & Tzevat Tefik, 2013) ดังนี้

1. ย่อหน้าแรก การเขียนในย่อหน้าแรกนี้ ผู้วิจัยต้องเขียนเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดหลักในการดำเนินการวิจัย ซึ่งต้องเขียนไม่ซ้ำซ้อนกับที่ได้ระบุไว้แล้วในบทนำ สำหรับการเริ่มต้นการเขียนในย่อหน้านี้จะเกี่ยวข้องกับประเด็นที่กำลังอภิปรายผล การให้คำแนะนำที่สามารถแก้ปัญหาได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นที่เป็นความแตกต่างและการวิจัยที่ได้นี้จะช่วยแก้ปัญหาการวิจัยได้อย่างไร

2. ย่อหน้าที่ 2 เป็นย่อหน้ากลางของการเขียนอภิปรายผลการวิจัย ควรเขียนอธิบายข้อค้นพบที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยมากกว่าการนำผลการวิจัยของนักวิจัยอื่นมาเขียน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยของนักวิจัยอื่น นักวิจัยนำมาใช้เพื่อสนับสนุนข้อค้นพบของนักวิจัย โดยนักวิจัยต้องแสดงหลักฐานหรือการอ้างอิงที่ชัดเจน ซึ่งแต่ละประเด็นสำคัญนักวิจัยควรแสดงความคิดเห็นว่าผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยมีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน นอกจากนี้ย่อหน้านี้ต้องระบุความสำคัญของการวิจัย

3. ย่อหน้าสุดท้าย การเขียนอภิปรายต้องแสดงข้อจำกัดและทิศทางการประยุกต์ใช้ในอนาคต

หลักการเขียนอภิปรายผลการวิจัย

สาธิต เชื้ออยู่นาน (2560) ได้ระบุหลักการเขียนผลการอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน การวิจัย สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณมีดังนี้

1. การอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน ต้องเขียนอภิปรายตามสมมติฐานที่นักวิจัยกำหนดไว้ โดยนักวิจัยต้องมุ่งเน้นการนำเสนอผลลัพธ์การวิจัยว่าสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนสมมติฐานที่นักวิจัยกำหนดไว้ และต้องให้สอดคล้องกับการนำเสนอไว้ในส่วนของผลการวิจัย ทั้งนี้ ในการเขียนอภิปรายผลการวิจัยต้องเขียนตามจำนวนสมมติฐาน

2. การอภิปรายผลเพื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในอดีต ซึ่งมี 2 กรณี คือ 1) กรณีที่ผลการวิจัย หรือข้อค้นพบสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่นักวิจัยได้กำหนด และเป็นไปตามที่ได้ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยต้องนำผลลัพธ์การวิจัย หรือข้อค้นพบที่ได้ของตนเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของนักวิจัยอื่นในอดีตที่ศึกษาในประเด็นเดียวกัน และช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งจะช่วยให้งานวิจัยเกิดความทันสมัยและมีความน่าเชื่อถือ ตลอดจนการเชื่อมโยงกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการยืนยันทฤษฎี และการเกิดขึ้นขององค์ความรู้ใหม่ 2) กรณีที่ผลการวิจัยหรือข้อค้นพบไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยหรือไม่เป็นไปตามงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยต้องอธิบายตามผลการวิจัยที่ถูกค้นพบตามสภาพความเป็นจริง

3. การอภิปรายผลเพื่อเชื่อมโยงกับการเขียนข้อจำกัดการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัย นักวิจัยเป็นผู้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่กระบวนการวิจัยเริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดลง ดังนั้นนักวิจัยจึงทราบว่าในการทำวิจัยมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคหรือปัญหาใดบ้างที่ทำให้นักวิจัยไม่สามารถดำเนินการได้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้ ข้อจำกัดการวิจัยสามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะการวิจัยที่เป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งสามารถเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

การเขียนอภิปรายผลให้น่าสนใจ

จักรกฤษณ์ โปตาพล (2556) ได้เสนอการเขียนอภิปรายผลให้น่าอ่านและน่าสนใจโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การอภิปรายผลควรเลือกประเด็นที่สำคัญในการอภิปราย และควรอภิปรายเชิงลึก
2. ควรเขียนอภิปรายผลอย่างมีเหตุมีผลร้อยเรียงกันไป และควรอ้างอิงผลงานวิจัยในอดีต เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้ผลการวิจัยที่ถูกค้นพบอย่างน้อย 3 คน ในแต่ละประเด็น
3. หากการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mix method) ควรอภิปรายผลจากการวิจัยเชิงปริมาณก่อนแล้วตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเขียนอภิปรายผลการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การนำเอกสารหรืองานวิจัยที่นักวิจัยได้ทบทวนไว้ในบทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นเอกสารสนับสนุนการวิจัย โดยไม่ควรนำงานวิจัยอื่นที่ไม่ได้ทบทวน หรือระบุในบทที่ 2 มาอภิปรายผล อย่างไรก็ตาม หากนักวิจัยต้องการนำงานของนักวิจัยอื่นที่นอกเหนือจากที่ระบุในบทที่ 2 นักวิจัยต้องนำไปเขียนเพิ่มไว้ในบทที่ 2 สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการวิจัย นักวิจัยควรแยกเขียนไม่ควรนำมารวมกันในการอภิปรายผล

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การให้ข้อเสนอแนะ (Recommendations or implications) ในการวิจัยทาง การบัญชี ซึ่งภายหลังกการที่นักวิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว นั้น นักวิจัยต้องให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้อ่านรายงานการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการนำ ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นไปใช้ประโยชน์ได้ โดยข้อเสนอแนะจะแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ การให้ข้อเสนอแนะประเภท นี้ นักวิจัยต้องให้ข้อเสนอแนะโดยมีเป้าหมายเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายนำผลการวิจัยที่เกิดขึ้นนี้ไป ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งนักวิจัยต้องทบทวนผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยว่ากลุ่มเป้าหมาย เช่น นักบัญชี ผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจสอบภายใน ผู้สอบบัญชีภาษีอากร นักศึกษาบัญชีหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องในวิชาชีพบัญชีจะได้รับประโยชน์ทางตรงเกี่ยวกับผลการวิจัยนี้อย่างไร และนักวิจัยก็ ทำการขยายผลเพื่อให้เห็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้โดยต้องแสดงให้เห็นอย่าง เป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม การกำหนดข้อเสนอแนะที่ดีต้องมีความเชื่อมโยง และต้องมาจากการ ค้นพบจากการวิจัยเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต นักวิจัยต้องพิจารณากระบวนการวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้ทราบว่าวิจัยนี้มีส่วนใดบ้างที่สามารถนำไปปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้กับงานวิจัยในอนาคตได้ หากผู้อ่านงานวิจัยเกิดความ สนใจ กล่าวอีกนัยหนึ่ง ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต คือ แนวทางที่นักวิจัยเขียนระบุ ไว้ เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยที่สนใจเห็นทิศทางในการทำวิจัยในอนาคตตามประเด็นต่างๆ ที่นักวิจัย เสนอไว้ ทั้งนี้ การให้ข้อเสนอแนะดังกล่าว ควรมี 4-5 ข้อ และควรแยกเป็นประเด็นให้ชัดเจน โดยนักวิจัยสามารถนำประเด็นต่างๆ เหล่านี้มากำหนดเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยใน อนาคตได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การให้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่เกิดขึ้น เช่น ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นโดย นักวิจัยมิได้ตั้งใจที่จะศึกษา หรือคาดหวังไว้แต่เกิดการค้นพบ นักวิจัยสามารถนำไปเป็น ข้อเสนอแนะการวิจัยได้ เพื่อให้ผู้อ่านรายงานการวิจัยนำไปใช้ในการวิจัยในอนาคตเพื่อค้นหา คำตอบที่ชัดเจนและศึกษาอย่างจริงจัง

2.2 การให้ข้อเสนอแนะจากข้อจำกัดการวิจัย งานวิจัยทุกงานมีข้อจำกัดการวิจัย ทั้งสิ้นที่นักวิจัยต้องเขียนอธิบายให้ผู้อ่านรายงานการวิจัยทราบ ซึ่งข้อจำกัดการวิจัยทั้งที่ เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการในการรวบรวมข้อมูล ขนาดตัวอย่าง การ อภิปรายและผลการวิจัย สามารถนำมาใช้ในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคตได้ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สำหรับงานวิจัยในอนาคตการเก็บรวบรวม

ข้อมูลสามารถกระทำโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสัมภาษณ์เพื่อยืนยันผลที่ได้จากการวิเคราะห์ผลด้วยแบบสอบถาม เป็นต้น

2.3 การให้ข้อเสนอแนะจากการขยายกรอบการวิจัย การประเมินทฤษฎีที่ระบุอยู่ในงานวิจัยใหม่ การทำวิจัยนักวิจัยต้องทบทวนวรรณกรรม โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเพื่อนำมากำหนดกรอบการวิจัย เช่น กรอบการวิจัยมีตัวแปรอิสระ คือ ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ซึ่งประกอบด้วย ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ซึ่งนักวิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคตได้โดยการทบทวนวรรณกรรมและเพิ่มตัวแปร เช่น ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นต้น

2.4 การให้ข้อเสนอแนะจากการสร้างผลงานวิจัยเดียวกัน แต่ต่างบริบทและต่างวัฒนธรรม นักวิจัยศึกษาวิจัยในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ย่อมทำให้ผลการวิจัยสามารถแตกต่างกันได้ เช่น งานวิจัยศึกษาเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีในเขตภาคเหนือ ซึ่งมีวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันอย่างเข้มแข็ง ส่วนใหญ่ผู้คนในพื้นที่นับถือศาสนาพุทธ โดยการวิเคราะห์ผลการวิจัยอาจพบว่า นักบัญชีในพื้นที่เขตภาคเหนือมีจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีอยู่ในระดับมาก ซึ่งหากการวิจัยเดียวกันนี้นำมาวิจัยในพื้นที่อื่นๆ เช่น พื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนักบัญชีส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นสามารถเกิดขึ้นอยู่ในระดับเดียวกันหรือมากกว่าหรือน้อยกว่าผลการวิจัยเดิม

ข้อจำกัดงานวิจัย

การวิจัยทางการบัญชีเมื่อแบ่งตามศาสตร์ทางการบัญชีมีหลายประเภท ซึ่งไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตามย่อมมีข้อจำกัดในการทำวิจัยไม่แตกต่างกัน ข้อจำกัดการวิจัย (Limitation) ถือเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ในการทำวิจัย อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดในการทำวิจัย คือ อุปสรรคสำคัญที่ทำให้การทำวิจัยเกิดความบกพร่อง และขาดความสมบูรณ์แบบในงานวิจัย ซึ่งนักวิจัยต้องพยายามลดขอบเขตข้อจำกัดให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดตลอดกระบวนการในการทำวิจัย

ข้อจำกัดการวิจัย นักวิจัยต้องสรุปข้อจำกัดที่เกิดขึ้นเป็นประเด็นด้วยความซื่อสัตย์ นอกจากต้องเขียนข้อจำกัดที่สำคัญออกเป็นประเด็นแล้วนั้น นักวิจัยต้องอธิบายว่าข้อจำกัดนั้นเกี่ยวกับอะไร ลักษณะข้อจำกัดนั้นเป็นอย่างไรและเกิดผลกระทบต่องานวิจัยอย่างไร โดยเลือกข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิจัย เช่น นักวิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามไปยัง

สำนักงานบัญชีในประเทศไทย ซึ่งส่งทางไปรษณีย์ในช่วงเดือนพฤษภาคม ทำให้แบบสอบถามคืนกลับมาน้อย ซึ่งในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี เป็นที่ทราบกันดีว่าสำนักงานบัญชีต้องสรุปข้อมูลทางการเงินเพื่อนำส่งหน่วยงานกำกับดูแล หากนักวิจัยทางการบัญชีหลีกเลี่ยงการจัดเก็บข้อมูลเป็นช่วงเวลาอื่นไม่ได้ ก็จะทำให้การเก็บข้อมูลเกิดข้อจำกัด ซึ่งงานวิจัยทางการบัญชีถือว่าเหตุการณ์นี้เป็นข้อจำกัดสำคัญ

ข้อจำกัดงานวิจัยทางการบัญชี โดยทั่วไปสามารถเกิดขึ้นกับประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งนักวิจัยอาจกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กว้างเกินไป ข้อจำกัดการวิจัยอาจมีมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นนักวิจัยควรกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์การวิจัยให้แคบลง โดยมุ่งเฉพาะสิ่งที่ต้องการศึกษาก็จะทำให้ข้อจำกัดการวิจัยลดลงได้ เช่น วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดยะลา ซึ่งการจัดทำบัญชีมีหลายประการจึงเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ที่กว้างเกินไป โดยอาจกำหนดวัตถุประสงค์ให้แคบลง อาทิ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีรายรับ และรายจ่ายของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดยะลา ก็จะทำให้ลดข้อจำกัดการวิจัยได้

2. วิธีการในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งการรวบรวมข้อมูลแต่ละวิธีนั้นนักวิจัยต้องคำนึงถึงความเหมาะสม หากตัวอย่างมีการกระจายตัวในทุกภาคของประเทศไทยก็ไม่ควรใช้วิธีการสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูล นักวิจัยควรใช้แบบสอบถามในการส่งทางไปรษณีย์จะเหมาะสมมากกว่า เนื่องจากหากนักวิจัยใช้การสัมภาษณ์ซึ่งมีความเป็นไปได้น้อยที่นักวิจัยจะเดินทางไปในแต่ละที่เพื่อรวบรวมข้อมูลให้ครบตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ จึงทำให้ข้อจำกัดในงานวิจัยเกิดขึ้นอย่างแน่นอน และข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นนักวิจัยต้องนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผลการวิจัย และนั่นจะทำให้ผลการวิจัยเกิดข้อผิดพลาดเช่นกัน เช่น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในเขตภาคใต้ โดยประชากรคือนักบัญชีในเขตภาคใต้ที่กระจายตัวและมีจำนวนมาก ดังนั้นนักวิจัยควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3. ขนาดตัวอย่าง นักวิจัยต้องตระหนักถึงปัญหาการวิจัยเป็นสำคัญในการกำหนดขนาดตัวอย่าง หากตัวอย่างน้อยเกินไปเมื่อนำมาทดสอบค่าทางสถิติจะทำให้ไม่สามารถแสดงความสัมพันธ์หรือการพยากรณ์ที่แม่นยำได้ เช่น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในเขตภาคใต้ โดยประชากรคือนักบัญชีในเขตภาคใต้ที่มีจำนวนมาก สถิติที่นำมาใช้คือการวิเคราะห์การถดถอย (Regression analysis) ซึ่งต้องมีจำนวนตัวอย่างตามสถิติที่กำหนดไว้ ดังนั้น การวิจัยนี้สถิติที่นำมาใช้เหมาะสมกับการ

วิเคราะห์ตัวแปรและขนาดตัวอย่างเหมาะสมกับสถิติ ลักษณะเช่นนี้จะสามารถลดข้อจำกัดงานวิจัยได้

4. การทบทวนวรรณกรรมและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นักวิจัยต้องทำการทบทวนวรรณกรรมที่เพียงพอ ความเพียงพอของเอกสารที่ทำการทบทวนจะทำให้ทราบขอบเขตการวิจัย ลดปัญหาข้อจำกัดการวิจัย

5. การอภิปรายผลการวิจัย ซึ่งส่วนนี้นักวิจัยอธิบายเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยเป็นอย่างไร ทำไมจึงเกิดขึ้นเช่นนี้และมีผลกระทบอย่างไร โดยประเมินความสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิจัยอื่น อย่งไรก็ตาม สำหรับข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการวิจัย นักวิจัยควรเขียนระบุเป็นข้อเสนอแนะให้กับผู้อ่านงานวิจัย หรือนักวิจัยอื่นเพื่อให้ทราบและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัยต่อไปได้

สรุป

การวิจัยทางการบัญชีภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นักวิจัยต้องนำข้อมูลนั้นมาทำการวิเคราะห์และตีความหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถใช้สถิติ 2 ประเภทมาวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงบรรยาย และสถิติเชิงอ้างอิง ในการเลือกใช้สถิติมีหลักการในการพิจารณา 4 ประการ คือ 1) การพิจารณาสมมติฐานการวิจัย 2) การพิจารณาลักษณะของข้อมูล 3) การพิจารณาจำนวนตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา และ 4) การพิจารณาข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนักวิจัยต้องแปลความหมายข้อมูลอย่างระมัดระวัง ถูกต้องและชัดเจน สำหรับการสรุปผลการวิจัย คือการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาสรุปย่อโดยการแสดงความคิดเห็นของนักวิจัยร่วมด้วย การอภิปรายผลการวิจัย นักวิจัยต้องอภิปรายผลตามคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยตรวจสอบความสอดคล้องและความไม่สอดคล้องกับระหว่างผลการวิจัยและสิ่งต่างๆ เหล่านี้ สำหรับข้อเสนอแนะการวิจัย สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ และ 2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต นอกจากนี้ หากการดำเนินการวิจัยเกิดปัญหาหรืออุปสรรคนักวิจัยต้องเขียนข้อจำกัดการวิจัยด้วย

คำถามท้ายบท

7.1 ข้อมูลสำหรับการวิจัยทางการบัญชี หมายถึงอะไร และการวิเคราะห์ข้อมูล คืออะไร จงอธิบาย

.....
.....
.....

7.2 หลักการวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง จงอธิบาย

.....
.....
.....

7.3 สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีกี่ประเภท อะไรบ้าง จงอธิบาย

.....
.....
.....

7.4 ท่านมีหลักการในการเลือกใช้สถิติสำหรับการวิจัยอย่างไร จงอธิบาย

.....
.....
.....

7.5 การวิจัยเชิงปริมาณมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร จงอธิบาย

.....
.....
.....

7.6 การวิจัยเชิงคุณภาพมีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร จงอธิบาย

.....
.....
.....

7.7 ข้อมูลต่อไปนี้ให้ท่านแปลความหมาย โดยใช้หลักการวิจัยทางการบัญชี

ประเด็นคำถาม	\bar{x}	S.D.	ระดับ
การปรับตัวด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี			
1. การใช้ดุลยพินิจอย่างเที่ยงธรรมในการปฏิบัติงาน	4.48	0.59	มาก
2. การปฏิบัติงานจะไม่เกี่ยวข้องกับการให้สินทรัพย์หรือประโยชน์อื่นๆ ในการทำงาน	4.52**	0.62	มากที่สุด
3. การประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามจริยธรรมทางธุรกิจขององค์กรในสังกัด	4.51*	0.62	มากที่สุด
4. ความโปร่งใสของนักวิชาชีพบัญชีในการปฏิบัติงาน	4.62***	0.55	มากที่สุด
5. การประกอบวิชาชีพบัญชีต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี	4.52**	0.60	มากที่สุด
รวม	4.53	0.03	มากที่สุด

7.8 จากข้อ 7.7 ให้ท่านเขียนการอภิปรายผลการวิจัย

7.9 ท่านคิดว่าข้อเสนอสำหรับการวิจัยมีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร จงอธิบาย พร้อมยกตัวอย่างการเขียนข้อเสนอแนะของงานวิจัย

7.10 ข้อจำกัดของการวิจัย คืออะไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

เอกสารอ้างอิง

- จักรกฤษณ์ โปตาพล. (2556). การเขียนอภิปรายผลการวิจัยให้น่าอ่าน. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วนิดา วาตีเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทีฆทรัพย์. (2560). ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สาธิต เข็้อยู่onan. (2560). การวิจัยผสานวิธีแบบการสำรวจเป็นลำดับ: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10, 1394-1404.
- สาธิต เข็้อยู่onan. (2560). หลักการเขียนการอภิปรายผลการวิจัยเชิงปริมาณ. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(2), 2456-2462.
- สุมินทร เป้าธรรม. (2558). วิจัยทางการบัญชี (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัท ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สุภมาส อังศุโชติ และชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2557). การวิจัยการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Johnston, M.P. (2014). Secondary data analysis: A method of which the time has come. *Qualitative and quantitative methods in libraries (QQML)*, 3, 619 –626.
- Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis* (2nd edition). Thousand Oaks, CA: Sage Publications Miller, D.C. (1991) Handbook of research design and social measurement (5th ed). New York: Longman.
- Pandey, P., & Pandey, M. M. (2015). *Research methodology: tools and techniques*. Romania : Bridge Center.
- Şanlı, O., Erdem, E., & Tefik. T. (2013). How to write a discussion section?. *Turkish Journal of Urology*, 39(1), 20-24.
- Singh, Y. K. (2006). *Fundamental of research methodology and statistics*. New Age International (P) Limited.
- Tavakoli, H. (2012). *A dictionary of research methodology and statistics in applied linguistics*. Tehran University, Tehran, Iran. Rahnama Press.

Zikmund, W., Babin, B. J., Carr, J. C., & Griffin, M. (2009). **Business research methods**. South-Western College Pub; 8 edition edition.